

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA**

IZVJEŠĆE O PROVEDBI

**"PROJEKTA RESOCIJALIZACIJE OVISNIKA O DROGAMA KOJI SU
ZAVRŠILI NEKI OD PROGRAMA REHABILITACIJE I ODVIKAVANJA OD
OVISNOSTI U TERAPIJSKOJ ZAJEDNICI ILI ZATVORSKOM SUSTAVU, TE
OVISNIKA KOJI SU U IZVANBOLNIČKOM TRETMANU I DUŽE VRIJEME
STABILNO ODRŽAVAJU APSTINENCIJU I PRIDRŽAVAJU SE PROPISANOG
NAČINA LIJEČENJA"**

ZA 2012. GODINU

Zagreb, ožujak 2013.

UVOD

Ured za suzbijanje zlouporabe droga, kao koordinativno stručno tijelo Vlade Republike Hrvatske, sukladno predviđenim mjerama iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana i u suradnji s imenovanim predstavnicima mjerodavnih ministarstava i institucija, izradio je **"Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja"** koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj **19. travnja 2007. godine.**

Navedeni projekt temelji se na dvije osnovne sastavnice, a to su: prekvalifikacija i doškoloavanje te poticanje zapošljavanja liječenih ovisnika, kao jedni od najznačajnijih oblika njihove socijalne reintegracije. **Osnovni cilj** ovog Projekta je sustavno i trajno rješavanje pitanja društvene reintegracije ovisnika nakon uspješno završenog tretmana, rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici, penalnom sustavu ili zdravstvenoj ustanovi putem stvaranja adekvatnog modela resocijalizacije ovisnika o drogama u zajednici. Postupci uključivanja ovisnika u program školovanja i zapošljavanja precizno su opisani u **Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji je kao zaseban dokument usvojila Vlada RH 27. rujna 2007.**

Temeljem Projekta resocijalizacije i Protokola *Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH* određen je za **koordinatora u provedbi Projekta** te je između ostalog zadužen za praćenje i unapređenje provedbe Projekta te izradu godišnjih Izvješća o provedbi Projekta i davanje prijedloga za nadopune istog.

U vezi s tim, a s ciljem poticanja što uspješnijeg zapošljavanja liječenih ovisnika, Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog Ureda u Godišnje planove za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu i Nacionalne planove za poticanje zapošljavanja za 2009.-2010. godinu i 2011./2012. godinu, kao i u Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2008.-2012.godinu **uvrstila liječene ovisnike kao jednu od ciljanih skupina.** Nadalje, Ministarstvo poduzetništva i obrta svake godine je objavljivalo Javni poziv po Projektu „Zadružno poduzetništvo“ koje je tijekom 2012. objavljen u okviru poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva „Poduzetnički impuls 2012.“ U okviru tog projekta navedeno Ministarstvo je između ostalog bilo davatelj potpore za mjeru Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo, a korisnici te mjere su zadruge koje razvijaju socijalno zadružno poduzetništvo te zapošljavaju osobe s umanjenom radnom sposobnošću i uključuju ih u radne i gospodarske procese ili pružaju pomoć osobama u nepovoljnim osobnim, gospodarskim, socijalnim i drugim okolnostima te ih uključuju u širu društvenu zajednicu, **gdje spadaju i liječeni ovisnici o drogama.**

Tijekom 2012. godine sva nadležna ministarstva i ostala državna tijela sukladno svojim ovlastima i odgovornostima navedenim u Projektu i Protokolu provodila su projektne aktivnosti s ciljem resocijalizacije i društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika o drogama.

1. Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske

Sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, Ured za suzbijanje zlouporabe droga **tijekom 2012. godine** je kontinuirano pratio provedbu Projekta resocijalizacije te o svim mjerama, programima i novostima vezanim uz Projekt obavještavao nadležna državna tijela i nositelje mjera iz Projekta na nacionalnoj i lokalnoj razini, te organizacije civilnog društva.

Nastojeći putem aktivnosti koordinacije i suradnje unaprijediti provedbu istog, Ured je proveo sljedeće aktivnosti:

Ured je kontinuirano davao prijedloge za nadopunu Projekta, predlagao mjere za **Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja 2011/2012 i Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2012. godinu**, te prijedloge za poboljšanje provedbe cjelokupnog Projekta resocijalizacije.

1. Ured za suzbijanje zlouporabe droga Ured je tijekom 2012. u suradnji sa Zagrebačkom, Virovitičko-podravskom, Zadarskom, Istarskom i Gradom Zagrebom organizirao **pet Regionalnih edukacija** o Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama (u Samoboru, Virovitici, Zadru, Puli i Zagrebu). Edukacije su bile namijenjene nositeljima mjera iz Projekta i to: predstavnicima nadležnih ministarstava i drugih tijela državne uprave, centara za socijalnu skrb, područnih službi Zavoda za zapošljavanje, službi za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, zatvorskih ustanova, organizacija civilnog društva, terapijskih zajednica, udruga poslodavaca, te županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe droga. Osnovni cilj navedenih edukacija je bio uspostaviti partnersku suradnju među nositeljima na nacionalnoj i lokalnoj razini u provedbi navedenog Projekta, te pridonijeti učinkovitoj provedbi projektnih aktivnosti i boljoj društvenoj reintegraciji liječenih ovisnika. Osim navedenog, cilj je bio i uspostaviti dobru suradnju sa županijskim povjerenstvima za suzbijanje zlouporabe droga što je pridonijelo jačanju lokalnih inicijativa za provedbu Projekta.
2. Ured je usmenim i pismenim putem davao objašnjenja i upute organizacijama civilnog društva o načinu osnivanja zadruga te načinu prijave na Javni poziv za programsko područje „Socijalno poduzetništvo“, te ih upućivao na kontakte s osobama u nadležnim tijelima koja im o tome mogu pružiti detaljnije informacije (Ministarstvo poduzetništva i obrta i Hrvatski savez zadruga).
3. Predstavnica Ureda sudjelovala je s prezentacijom na temu **socijalno zadružno poduzetništvo liječenih ovisnika** na I. Međunarodnoj konferenciji „Razvoj zadruga i zadružnog poduzetništva na području Jugoistočne Europe“ koja je u organizaciji Ministarstva poduzetništva i obrta održana 4. i 5. prosinca 2012. godine u Osijeku.
4. Ured za suzbijanje zlouporabe droga u suradnji s Gradom Zagrebom (Gradskim Uredom za zdravstvo i branitelje) i Pompidou Grupom Vijeća Europe organizirao je 9. EXASS Net sastanak na temu razmjene iskustava u pružanju usluga strukturalne rehabilitacije i socijalne integracije liječenih ovisnika koji je održan 11. i 12. listopada 2012. godine u Zagrebu. Na skupu su sudjelovali predstavnici zemalja EU, predstavnici Švicarske, Ruske Federacije, Izraela, Srbije, Crne Gore, te predstavnici hrvatskih resornih tijela koja su uključena u provedbu programa tretmana, rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika. Jedna od glavnih tema sastanka bila je

Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji je predstavljen sudionicima od strane različitih nositelja, i to: područnih službi zavoda za zapošljavanje, službi za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, centara za socijalnu skrb, zatvorskog sustava te organizacija civilnog društva. Projekt je od strane sudionika sastanka ocijenjen kao izuzetno kvalitetan, te da može poslužiti kao primjer dobre prakse usmjeren društvenoj integraciji liječenih ovisnika o drogama.

5. S ciljem predstavljanja programa i projekata koji su se od strane nevladinih organizacija provode u području prevencije ovisnosti i resocijalizacije ovisnika, te definiranja prioriteta Natječaja za 2013. održan je 07. prosinca 2012. sastanak s udrugama i terapijskim zajednicama koje su ostvarile financijsku potporu u 2012. od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe droga u okviru kojeg je dogovoreno nastavak financiranja programa/ projekata resocijalizacije koje provode nevladine organizacije.
6. Ured je kontinuirano pružao stručnu pomoć i podršku udrugama koje su ostvarile financijsku potporu za projekte resocijalizacije, pratio provedbu tih projekata, a predstavnici udruga koje se bave resocijalizacijom bili su uključeni, kao članovi Stručne radne skupine, u izradu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za 2012-2017. godinu i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2012.-2014. godinu te u druge aktivnosti koje je samostalno i u suradnji s drugim nadležnim tijelima i europskim organizacijama organizirao Ured.
7. Ured je o svim navedenim aktivnostima obavještavao predstavnike javnih medija, a o Projektu resocijalizacije govorilo se i u radijskim i televizijskim emisijama u kojima su sudjelovali predstavnici Ureda.
8. Tiskan je letak o Projektu resocijalizacije namijenjen korisnicima Projekta (liječenim ovisnicima) koji je distribuiran svim nadležnim državnim tijelima i institucijama na lokalnoj razini te organizacijama civilnog društva uključenim u provedbu Projekta resocijalizacije.
9. Ured je u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvom pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav te Hrvatskim zavodom za zapošljavanje kontinuirano predlagao dodatne mjere za školovanje liječenih ovisnika. Mjere su se predlagale temeljem redovito praćenja provedbe Projekta, te temeljem zaključaka s Regionalnih edukacija.
10. Ured je od svih nadležnih ministarstava i ustanova zaduženih za provedbu Projekta resocijalizacije prikupio podatke i **izradio skupno Izvješće o provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama za 2011. koje je usvojilo Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske**, a isto je u sklopu redovitog godišnjeg Izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za 2011. godinu upućeno Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru.
11. U cilju osnaživanja organizacija civilnog društva koje provode programe i projekte s ciljem smanjenja stigmatizacije i socijalne isključenosti jedno od **prioritetnih područja Natječaja** Ureda za suzbijanje zlouporabe droga za dodjelu financijske potpore udrugama koje pridonose borbi protiv ovisnosti i suzbijanju zlouporabe droga iz sredstava Državnog proračuna za 2012. godinu bila je **Resocijalizacija ovisnika o drogama** što je uključivalo i provedbu različitih programa školovanja i zapošljavanja liječenih ovisnika, te pružanja drugih oblika pomoći pri resocijalizaciji i socijalnom uključivanju liječenih ovisnika. Tijekom **2012.** godine od strane Ureda dodijeljena su financijska sredstva za **15 projekata** udruga koje provode projekte

resocijalizacije. Udruge su pomoć u resocijalizaciji pružile za **657 liječenih ovisnika od toga za 511 muškaraca i 146 žena. (Tablica 1.) što u odnosu na 2011. kada su pomoć pružile za 558 liječenih ovisnika predstavlja povećanje od 17,7 %.** Najveći broj usluga koje su udruge pružile ovisnicima u procesu njihove resocijalizacije odnosio se na informiranje o Projektu i psihosocijalnu podršku (**386** informiranje i psihosocijalna podrška **343**), usluga školovanja pružena je za **202** ovisnika, pomoć pri zapošljavanju i/ili samozapošljavanju za **118** ovisnika), dok je za **7** ovisnika pružena usluga pomoći u stanovanju odnosno prihvata nakon završenog liječenja ili izdržane zatvorske kazne, a neki drugi oblici pomoći u resocijalizaciji kao što su pružanje pravne pomoći, uključivanje u kulturno –zabavne aktivnosti dobilo je ukupno 107 ovisnika (Tablica 2.)

12. **Pri Uredu je 2007. godine ustrojena Informatička baza podataka o Projektu** koja se sastoji od: **Zbirke osobnih podataka o korisnicima projekta** – radi praćenja i evaluacije individualnog programa resocijalizacije i posebnog **linka na internetskoj stranici Ureda** gdje se nalaze sve relevantne informacije o Projektu. Ured redovito dva puta godišnje izrađuje skupno izvješće iz Zbirke osobnih podataka o korisnicima Projekta temeljem kojih se donose preporuke za njegovo unaprjeđenje i prilagodbu, te se temeljem tih podataka ukazuje i na probleme u provedbi Projekta resocijalizacije. Navedena izvješća redovito se prezentiraju na Regionalnim edukacijama o Projektu resocijalizacije i na drugim stručnim skupovima koje organizira Ured. U 2012. **godini** u Zbirku osobnih podataka osoba koje su uključene u projekt resocijalizacije pristiglo je ukupno **102 obrasca**. Prema pristiglim obrascima ukupno se u Projekt resocijalizacije uključilo **76 osoba - ovisnika o drogama** od toga **72 muškaraca i 4 žene**.
13. Tijekom 2012. godine pri Uredu je izrađena i aktivirana Informatička baza projekata/programa smanjenja potražnje koja između ostalog omogućava udrugama i drugim nositeljima unošenje projekata/programa resocijalizacije izravno u bazu, kao i unošenje godišnjih Izvješća o Projektu.

Tablica 1. Udruge i projekti resocijalizacije koje je financirao Ured u 2012. godini te broj korisnika obuhvaćenih projektom prema spolu
14.

Naziv udruge	Naziv projekta	Dodijeljen iznos	Ukupan broj korisnika projekta	Muškarci	Žene
Udruga roditelja Zajednica Susret	„Lovim život“	37.000,00 KN	11	11	0
Humanitarna organizacija Zajednica Susret	„Novi početak“	35.000,00 KN	50	42	8
ANST 1700	„3D resocijalizacija“	35.000,00 KN	24	15	9
Udruga Institut	„Novi svijet“	39.000,00 KN	190	145	45
Liga za prevenciju ovisnosti	„REP –Resocijalizacijom do prevencije“	28.000,00 KN	17	10	7
Udruga Pet plus	„Resocijalizacija liječenih ovisnika“	28.000,00 KN	26	26	0
Comunita Mundo Nuovo	„Podrška i potpora nakon izlaska iz terapijske zajednica 2“	25.000,00 KN	40	40	0
Udruga Terra	„Program rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika o drogama i bivših osuđenika ovisnika“	25.000,00 KN	65	50	15
Udruga za borbu protiv ovisnosti Ne-ovisnost	„Možeš i ti 2012.“	32.000,00 KN	29	29	0
Udruga Dedal	„Projekt resocijalizacije „Potpora“	24.000,00 KN	86	49	37
Udruga za pomoć ovisnicima VIDA	„Program resocijalizacije osoba ovisnih o psihoaktivnim supstancama“	28.000,00 KN	50	33	17
Udruga apstinenta za pomoć resocijalizaciji Porat	„Novi korak 2“	20.000,00 KN	12	12	0
Udruga San Patrignano	„Duga 2012.“	20.000,00 KN	12	8	4
Udruga za pomoć u rješavanju problema ovisnosti o drogama Prijatelj	„Šibenik 3“	20.000,00 KN	26	22	4
Udruga za kreativni socijalni rad	„Uključi se-zasluzio si“	20.000,00 KN	19	19	0
UKUPNO:		416.000,00 KN	657	511	146

Tablica 2. Vrste usluga koje su pružile udruge u procesu resocijalizacije prema broju korisnika tijekom 2012. godine

Naziv udruge	Ukupan broj korisnika		Školovanje	Informiranje	Pomoć pri zapošljavanju/ samozapošljavanju	Psiho-socijalna podrška	Stanovanje-stambena zajednica/prihvat nakon završene rehabilitacije	Ostali oblici pomoći u resocijalizaciji
	M	Ž						
Udruga roditelja Zajednica Susret	11	0	3	0	0	0	0	0
Humanitarna organizacija Zajednica Susret	42	8	37	50	5	26	0	0
ANST 1700	15	9	8	12	8	24	0	0
Udruga Institut	145	45	7	13	9	47	0	4
Liga za prevenciju ovisnosti	10	7	17	11	9	13	0	0
Udruga Pet plus	26	0	10	10	0	10	0	0
Comunita Mondo Nuovo	40	0	40	40	2	40	0	40
Udruga Terra	50	15	50	65	21	55	0	0
Udruga Ne-ovisnost	29	0	0	9	29	19	6	4
Udruga Dedal	49	37	0	76	1	40	1	10
Udruga VIDA	33	17	4	50	10	27	0	27
Udruga Porat	12	0	0	5	0	11	0	0
Udruga San Patignano	8	4	12	12	12	12	0	12
Udruga Prijatelj	22	4	13	26	8	0	0	0
Udruga za kreativni socijalni rad	19	0	1	7	4	19	0	10
UKUPNO:	511	146	202	386	118	343	7	107

2. Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo zdravlja jedan je od nositelja provedbenih mjera i aktivnosti sadržanih u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama. Među aktivnostima navedenog Projekta je i procjena zdravstvene i radne sposobnosti ovisnika u zatvorima i kaznionicama te njihova profesionalna orijentacija, u svrhu prekvalifikacije ili dokvalifikacije čiji je cilj buduće lakše uključivanje na tržište rada, a time i bolja resocijalizacija u širu društvenu sredinu.

U okviru provedbenih mjera Projekta, a sukladno svojim obvezama, Ministarstvo zdravlja je osiguralo financijska sredstva za troškove zdravstvenih pregleda zatvorenika uključenih u Projekt, odnosno za usluge specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada na područjima županija gdje su locirani zatvori ili kaznonice. Ministarstvo zdravlja je izvršilo odabir i ugovorilo procjenu zdravstvene i radne sposobnosti s liječnicima specijalistima medicine rada za područje Zagrebačke županije i Grada Zagreba, Splitsko-dalmatinske županije, Karlovačke županije, Istarske županije, Primorsko-goranske županije, Dubrovačko-neretvanske, Ličko-senjske županije, Požeško-slavonske županije, Varaždinske županije, Osječko-baranjske županije, Šibensko-kninske županije i Sisačko-moslavačke županije.

Odabir zatvorenika za sudjelovanje u Projektu resocijalizacije na području Republike Hrvatske u nadležnosti je Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, a organizaciju specijalističkih pregleda za zatvorenike provode upravitelji kaznonica i zatvora u suradnji s odabranim liječnicima medicine rada.

Prema dostavljenim izvješćima i računima liječnika specijalista medicine rada s kojima je ugovorena usluga specijalističkih pregleda, u 2012. godini je izvršena procjena zdravstvene i radne sposobnosti za stotinu šezdeset i četiri (**164**) osobe. Od toga je trideset i tri (33) zatvorenika s područja Sisačko-moslavačke županije, dvadeset i osam (28) zatvorenika s područja Šibensko-kninske županije, devetnaest (19) zatvorenika s područja Splitsko-dalmatinske županije, osam (8) zatvorenika s područja Osječko-baranjske županije, četrnaest (14) zatvorenika s područja Istarske županije, osamnaest (18) zatvorenika s područja Varaždinske županije, trideset i dva (32) zatvorenika s područja Zagrebačke županije te dvanaest (12) zatvorenika s područja Požeško-slavonske županije.

Ukupni troškovi specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada u 2012. godini iznosili su **48.180,76 kn**.

3. Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo socijalne politike i mladih jedan je od nositelja provedbenih mjera i aktivnosti sadržanih u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama. Temeljem Projekt resocijalizacije **Centri za socijalnu skrb** zaduženi su na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (županija/gradova) za informiranje ovisnika iz ciljane skupine o svim mogućnostima za uključivanje u ovaj projekt te pružanje drugih oblika socijalne skrbi i potpore ovisnicima tijekom procesa resocijalizacije, kao i praćenje njihovog individualnog programa resocijalizacije (školovanje ili prekvalifikacija te zapošljavanje) nakon izlaska iz zatvora ili završetka programa u terapijskoj zajednici i/ili

domu za ovisnike i redovito dostavljanje evaluacijskog obrasca za praćenje individualnog programa. Također temeljem Nadopune Projekta od 17. ožujka 2009. centri za socijalnu skrb zaduženi su da ovisnike nakon završenog tretmana u terapijskoj zajednici ili izdržane kazne zatvora uključuju programe školovanja odnosno završetak započetog srednjoškolskog obrazovanja na teret Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Centar za socijalnu skrb će s ovisnikom koji se uključi u školovanje sklopiti ugovor o međusobnim pravima i obvezama kojim će ga se zadužiti da do završetka srednjoškolskog obrazovanja se redovito javlja u Centar za socijalnu skrb i nadležnu Službu za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti. Centri za socijalnu skrb aktivno su se uključili Projekt resocijalizacije u svim segmentima djelatnosti za koju su zaduženi.

Temeljem zacrtanih obaveza u sustavu socijalne skrbi tijekom 2012. godine od strane centra za socijalnu skrb je prispjelo 9 obrazaca za osobe koje su sukladno propisanim kriterijima bile uključene u projekt, a o kojima su brinuli stručni radnici centara za socijalnu skrb tijekom 2012. godine. U okviru provođenja mjera u nadležnosti centra za socijalnu skrb tijekom 2012. godine u centrima za socijalnu skrb postupano je u interesu **27 osoba-liječenih ovisnika o drogama** uključenih u ovaj projekt, od čega **20 muških i 7 ženskih korisnica**. Prema dostavljenim izvješćima centara za socijalnu skrb, imenovani koordinatori za provedbu Projekta resocijalizacije u centrima su za svakog korisnika programa resocijalizacije, dostavili izvješće drugim nadležnim službama (službe za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, područne službe zavoda za zapošljavanje, udruge i drugi), te su također informirali ovisnike o mogućnostima u vezi uključivanje u Projekt kao i predviđenim projektnim aktivnostima. Uz navedeno provodio se i savjetodavni rad s pojedincem te pružala pomoć i potpora obiteljima. Od strane centra za socijalnu skrb u nastavak školovanja upućeno je **12 osoba**, a u tretman službe za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koristi upućeno je 18 osoba. U rad za opće dobro uključen je jedan korisnik, zaštitnu mjeru obveznog liječenja 3 korisnika, te u izvanbolničko liječenje 2 korisnika. Osim navedenog Centri za socijalnu skrb su svim korisnicima Projekta resocijalizacije pružili usluge savjetodavnog rada i podrške u postpenalnom prihvatu, uključivanja u obitelj i lokalnu zajednicu, te ovisno o potrebama većini korisnika osigurali nužnu financijsku pomoć sukladno propisima u sustavu socijalne skrbi što je pridonijelo kvaliteti provođenja Projekta.

Aktivnosti Projekta provodile su se u okviru redovitih aktivnosti centara za socijalnu skrb te za isto nisu bila osigurana dodatna sredstva.

4. Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava temeljem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu koji je usvojen na sjednici Vlade RH 03. veljače 2011. godine (u daljnjem tekstu: NPPZ), a čija je primjena odlukom Vlade Republike Hrvatske od 15. studenog 2012. godine produžena do 01. srpnja 2013. godine putem svog provedbenog tijela Hrvatskog zavoda za zapošljavanje tijekom 2012. provodilo je sve postojeće mjere za poticanje zapošljavanje osjetljivih skupina gdje spadaju i liječeni ovisnici. Za liječene ovisnike ne postoje vremenska ograničenja u vezi početka primjene

ovih mjera, te se iste mogu početi primjenjivati od dana prijave na evidenciju nezaposlenih Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ).

U provedbi Projekta resocijalizacije mjere u nadležnosti Ministarstva rada i mirovinskoga sustava obuhvaćene NPPZ-om su:

- **3.4.3.1.**
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba iz evidencije HZZ-a te onih koji se nalaze u otkaznom roku
- **3.4.3.2.**
Sufinanciranje zapošljavanja na „dijeljenom radnom mjestu“ posebnih skupina nezaposlenih osoba iz evidencije HZZ-a
- **3.4.3.4.**
Financiranje obrazovanja posebnih skupina prema potrebama tržišta rada
- **3.4.3.5.**
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina u programima javnih radova
- **3.4.3.14.**
Promocija, informiranje i edukacija nevladinih organizacija i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o mjeri javnih radova, načinu izrade programa i ostvarivanju partnerstva u provedbi mjere

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava kao nositelj mjera u potpunosti je izvršilo obvezu iz Projekta resocijalizacije. Sve predviđene mjere su i provedene u 2012. godini a provedbeno tijelo je Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ). Prema evidenciji HZZ-a, mjerama aktivne politike zapošljavanja u 2012. godini obuhvaćeno je **81 liječeni ovisnik** (korisnika Projekta resocijalizacije) a ukupan financijski trošak provedbe mjera aktivne politike zapošljavanje usmjerenih liječenim ovisnicima iz NPPZ-a u 2012. godini iznosi **1.678.688,74 kuna**¹. Prilikom provedbe mjera nije bilo nikakvih poteškoća, a tijekom 2013. godine planira se provođenje svih dosadašnjih aktivnosti na temelju NPPZ-a i u okviru financijskih sredstava koja su na raspolaganju iz Državnog proračuna. Produženjem primjene Nacionalnog plana nastavlja se s provođenjem postojećih mjera, uz redefinirane kriterija za olakšano korištenje pojedinih mjera iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

5. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Područni uredi Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje su tijekom 2012. godine kontinuirano su provodili mjere za poticanje obrazovanja i zapošljavanja liječenih ovisnika o drogama sukladno Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Nacionalnom akcijskom planu suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2014. godine (Poglavlje 4.1.5. Resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika, Mjera 1, provedbene aktivnosti 10 i 11). Mjere poticanja obrazovanja i zapošljavanja ostvarivane su kroz **aktivnosti profesionalnog usmjeravanja te mjere aktivne politike sufinanciranja i financiranja obrazovanja i zapošljavanja** iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, s produženjem do 1. srpnja 2013. godine. Sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih

¹ Navedena financijska sredstva iskazana su i u izvješću Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije, područni uredi Zavoda, zaduženi su za sljedeće aktivnosti:

- provođenje profesionalnog usmjeravanja i procjena radne sposobnosti;
- izrada mišljenja o korisnicima koji će biti odabrani za uključivanje u program obrazovanja;
- uključivanje korisnika u programe obrazovanja;
- pismeno izvještavanje nadležnog Centra za socijalnu skrb i Službe za prevenciju ovisnosti o korisniku koji je uključen u program;
- povezivanje ovisnika koji su završili obrazovni program s potencijalnim poslodavcima i informiranje o mjerama iz Godišnjeg programa za poticanje zapošljavanja;
- vođenje evidencije o ovisnicima prema posebnom evaluacijskom obrascu;
- dostavljanje evaluacijskih obrazaca Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga;
- kontinuirana suradnja s koordinatorima iz Centara za socijalnu skrb, Službi za prevenciju ovisnosti i terapijskih zajednica u provedbi Projekta.

Tijekom 2012. godine predstavnici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje informirali su i senzibilizirali poslodavce i širu javnost o problemu zapošljavanja liječenih ovisnika. Hrvatski zavod za zapošljavanje bio je aktivni sudionik regionalnih edukacija o Projektu resocijalizacije putem predstavljanja mjera za bivše ovisnike iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu i predstavljanja primjera dobre prakse iz područja resocijalizacije ovisnika koje se provode kroz aktivnosti područnih ureda Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje.

Tijekom 2012. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se provodila identifikacija registriranih liječenih ovisnika o drogama radi uključivanja u aktivnosti predviđene Projektom resocijalizacije te je ukupno registrirano **160 liječenih ovisnika** od kojih **141 muškarac i 19 žena** u 22 Područne službe Zavoda. U sklopu pripreme za zapošljavanje do 31. prosinca 2012. godine **94 bivših ovisnika** o drogama je bilo uključeno u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja. Za **61 osobu je izvršena psihološko-medicinska obrada**, a **31 korisnik** Projekta je bio uključen u radionice za stjecanje vještina aktivnog traženja posla.

Tijekom 2012. godine Zavod je sudjelovao u realizaciji obrazovnih programa putem kojih je **16 liječenih ovisnika bilo uključeno u neke od obrazovnih programa**, od čega je njih 7 osoba bilo uključeno u obrazovne programe **putem mjera aktivne politike zapošljavanja**. Neka od zanimanja za koja su se kandidati osposobljavali su sljedeća: armirač/ica, kuhar/ica, mesar/ica, pomoćni/a kuhar/ica, pomoćni/a slastičar/ka, pomoćni/a zidar/ka, samostalni/a knjigovođa/tkinja stolar/ica, strojarski/a tehničar/ka, turistički vodič, vrtlar/ka, zavarivač/ica, zavarivač/ica TIG postupkom.

Do 31. prosinca 2012. godine zaposlen je **21 korisnik Programa** resocijalizacije liječenih ovisnika (od toga je sufinancirano zapošljavanje putem mjera aktivne politike za **7 korisnika Projekta**). Radna mjesta na kojima su se ovisnici zaposlili su: alatničar/ka, automehaničar/ka, bravar/ica, dostavljač/ica, građevinski/a inženjer/ka, kupališni/a

radnik/ca, mehaničar/ka energetske opreme, mornar/ka, pomoćni/a vrtlar/ica, pomoćni/a kuhar/ica, prodavač/ica, stolar/ica, radni/a terapeut/kinja, skladištar/ka, vinogradarski/a radnik/ica, vozač/ica taksija, vrtlarski/a radnik/ica, zavarivač/ica te zidar/ka.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je tijekom 2012. godine provodio mjere aktivne politike zapošljavanja iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za razdoblje 2011. i 2012. godine čija se provedba financira iz sredstava državnog proračuna. Dio navedenih mjera aktivne politike zapošljavanja odnosi se na sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba kao što su i bivši ovisnici posredstvom kojih je tijekom 2012. godine zaposleno **sedam** liječenih ovisnika. Osim mjera sufinanciranja zapošljavanja Zavod potiče zapošljavanje i putem mjera za financiranje obrazovanja, posredstvom kojih je **7** korisnika Projekta resocijalizacije uključeno u obrazovne programe, te mjera uključivanja **u javne radove koje je obuhvatilo 67 liječenih ovisnika o drogama**. Zaključno, tijekom 2012. godine mjerama aktivne politike zapošljavanja obuhvaćeno je **81 liječeni ovisnik – korisnik Projekta resocijalizacije od kojih 56 muškaraca i 26 žena**.

Iz financijskih sredstva za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, u 2012. godini financirane su: potpore za zapošljavanje liječenih ovisnika u iznosu od 202.587,28 kuna, obrazovanje bivših ovisnika u iznosu od 52.326,00 kuna, te uključivanja korisnika Programa resocijalizacije u javne radove u ukupnom iznosu od 1.423.775,46 kuna.

Ukupan financijski iznos provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja za liječene ovisnike iz NPPZ-a u 2012. godini bio je **1.678.688,74 kuna**. Financijska sredstva za provedbu psihološko-medicinske obrade za **61 liječenog ovisnika, korisnika Programa resocijalizacije iznose ukupno 11.093,02 kuna**.

Zaključno, ukupan financijski iznos provedbe aktivnosti psihološko-medicinske obrade, obrazovanja i zapošljavanja korisnika Programa resocijalizacije u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2012. godine bio je **1.689.781,76 kuna**.

Tablica 3: Broj nezaposlenih osoba – liječenih ovisnika o drogama uključenih u mjere aktivne politike zapošljavanja od 1.01.-31.12.2012. godine razvrstani po spolu i područnim uredima Zavoda

Područni ured	Ukupno	Javni rad		Sufinanciranje posebnih skupina		Obrazovanje nezaposlenih	
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene
BELOVAR	0	0	0	0	0	0	0
ČAKOVEC	11	7	3	0	0	1	0
DUBROVNIK	0	0	0	0	0	0	0
GOSPIĆ	0	0	0	0	0	0	0
KARLOVAC	1	1	0	0	0	0	0
KRAPINA	0	0	0	0	0	0	0
KRIŽEVCI	0	0	0	0	0	0	0
KUTINA	1	0	0	0	0	1	0
OSIJEK	5	2	1	2	0	0	0
POŽEGA	0	0	0	0	0	0	0
PULA	3	3	0	0	0	0	0
RIJEKA	20	9	9	0	0	2	0
SISAK	0	0	0	0	0	0	0
SLAVONSKI BROD	3	3	0	0	0	0	0
SPLIT	14	10	4	0	0	0	0
ŠIBENIK	6	0	1	2	1	1	1
VARAŽDIN	2	1	0	1	0	0	0
VINKOVCI	0	0	0	0	0	0	0
VIROVITICA	4	3	1	0	0	0	0
VUKOVAR	1	0	0	1	0	0	0
ZADAR	1	1	0	0	0	0	0
ZAGREB	9	4	4	0	0	1	0
UKUPNO	81	67		7		7	

Tablica 4. Ukupan broj liječenih ovisnika registriranih u područnim uredima Zavoda za zapošljavanje tijekom 2012. godine prema spolu

2012. GODINA				
RB	PODRUČNI URED	Broj registriranih liječenih ovisnika o drogama u Područnim uredima Zavoda	SPOL	
			MUŠKI	ŽENSKI
1.	BJELOVAR	0	0	0
2.	ČAKOVEC	5	5	0
3.	DUBROVNIK	0	0	0
4.	GOSPIĆ	0	0	0
5.	KARLOVAC	2	1	1
6.	KRAPINA	1	1	0
7.	KRIŽEVCI	0	0	0
8.	KUTINA	1	1	0
9.	OSIJEK	32	25	7
10.	POŽEGA	0	0	0
11.	PULA	13	13	0
12.	RIJEKA	24	22	2
13.	SISAK	1	1	0
14.	SLAVONSKI BROD	2	1	1
15.	SPLIT	0	0	0
16.	ŠIBENIK	21	18	3
17.	VARAŽDIN	17	17	0
18.	VINKOVCI	0	0	0
19.	VIROVITICA	4	3	1
20.	VUKOVAR	2	2	0
21.	ZADAR	10	7	3
22.	ZAGREB	25	24	1
UKUPNO		160	141	19

Tablica 5: Broj nezaposlenih osoba - liječenih ovisnika o drogama uključenih u psihološko-medicinsku obradu i provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja (NPPZ) za 2011. i 2012. godinu i financijska sredstva utrošena za njihovu provedbu tijekom 2012. godine

Aktivnost / Mjera	Broj liječenih ovisnika uključenih u mjera aktivne politike zapošljavanja iz NPPZ-a	Utrošena financijska sredstva
Psihološko-medicinska obrada	61	11.093,02 kuna
Mjera 4. - Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba	7	202.587,28 kuna
Mjera 6. - Financiranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca	7	52.326,00 kuna
Mjera 7. - Javni radovi	67	1.423.775,46 kuna
UKUPNO:		1.689.781,76 kuna

Tablica 6. Broj liječenih ovisnika o drogama uključenih u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i procjene radne sposobnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, uključenih u obrazovne programe i osoba koje su ostvarile zaposlenje posredovanjem Zavoda u 2007., 2008., 2009, 2010., 2011. i 2012. godini

GODINA	Broj liječenih ovisnika za koje je obavljeno profesionalno usmjeravanje i psihološko – medicinska obrada	Broj liječenih ovisnika uključenih u obrazovne programe	Broj ukupno zaposlenih liječenih ovisnika (uključivši i zapošljavanje u javnim radovima)
2007.	35	5	11
2008.	53	13	16
2009.	92	43	14
2010.	51	34	18
2011.	126	57	21
2012.	94	16	88
UKUPNO	451	168	168

Od 19. travnja 2007. kada je usvojen Projekt resocijalizacije do 31. prosinca 2012. Hrvatski zavod za zapošljavanje ukupno je proveo profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti za **451 ovisnika**, **168 liječenih ovisnika** je bilo uključeno u obrazovne programe, a također **168 liječenih ovisnika** je ostvarilo zaposlenje i/ili koristilo poticaje za zapošljavanje. Iz tablice je vidljivo da je u 2012. došlo do značajnog povećanja broja ovisnika koji su ostvarili zaposlenje (od 319%) prvenstveno iz razloga što je tijekom 2012. izuzetno veliki broj ovisnika koristio mjeru zapošljavanja putem javnih radova.

6. Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo poduzetništva i obrta u okviru svoje nadležnosti temeljem Operativnog plana za poticanje malog i srednjeg poduzetništva provodi Projekt „Poticanje Zadrugnog poduzetništva“ u sklopu kojeg je navedeno Ministarstvo davatelj potpore za mjeru Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadrugno poduzetništvo. Ministarstvo poduzetništva i obrta svake godine je objavljivalo Javni poziv po Projektu „Zadrugno poduzetništvo“ koje je tijekom 2012. objavljen u okviru poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva „**Poduzetnički impuls 2012.**“ U okviru tog projekta navedeno Ministarstvo je između ostalog bilo davatelj potpore za mjeru Poticanja razvoja zadruga koje razvijaju socijalno zadrugno poduzetništvo, a korisnici te mjere su zadruge koje razvijaju socijalno zadrugno poduzetništvo te zapošljavaju osobe s umanjenom radnom sposobnošću i uključuju ih u radne i gospodarske procese ili pružaju pomoć osobama u nepovoljnim osobnim, gospodarskim, socijalnim i drugim okolnostima te ih uključuju u širu društvenu zajednicu, **gdje spadaju i liječeni ovisnici o drogama.** Tijekom 2011.

potporu su ostvarile dvije ovisničke zadruge i to: Zadruga NEOS iz Osijeka koju je osnovala Udruga Ne-ovisnost iz Osijeka i Zadruga PET PLUS, Brestovac, dok je u 2012. godini poticajna sredstva ostvarila samo Socijalna zadruga NEOS iz Osijeka u ukupnom iznosu **88.882,00 kuna**. Osim navedenog, tijekom 2012. godine predstavnici Ministarstva i Hrvatskog saveza zadruga su aktivno sudjelovali na svim Regionalnim edukacijama o Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama koje su održane u organizaciji ili suorganizaciji Ureda za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske, te su održali prezentacije o načinu osnivanja zadruga i poticanju socijalnog poduzetništva, a predstavnica Ministarstva je i prezentirala aktualne Javne pozive Ministarstva s ciljem poticanja socijalnog poduzetništva za 2012. koje je Ministarstvo provodilo u okviru Projekta Poduzetnički impuls 2012.

7. Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav

U 2012. godini u dvadeset kaznenih tijela proveden je preliminarni odabir između **280** zatvorenika (od toga 15 zatvorenica) koji su iskazali interes za uključivanje u Projekt Resocijalizacije, odnosno za stručno osposobljavanje za zanimanje računalni operater putem Projekta.

Sukladno Protokolu naslovnog Projekta, organiziran je specijalistički pregled selekcioniranih zatvorenika u suradnji kaznenog tijela s liječnikom medicine rada odabranim od strane Ministarstva zdravlja u ukupno 12 županija na čijem području su se nalazila kaznena tijela. Za specijalistički pregled svakog zatvorenika, odnosno zatvorenice, osigurana je liječnička svjedodžba liječnika kaznenog tijela s potrebnim nalazima, kao i uvid u raspoloživu medicinsku dokumentaciju radi donošenja odgovarajućeg mišljenja o zdravstvenom stanju i procjeni za profesionalnu orijentaciju. Na temelju dobivenih rezultata ispitivanja i utvrđenih psihologijskih i medicinskih indikacija, izrađeno je završno individualno mišljenje o profesionalnoj orijentaciji za 185 zatvorenika. Plaćanje troškova specijalističkih pregleda medicine rada za svih 185 zatvorenika (od toga 11 zatvorenica) u cijelosti je snosilo Ministarstvo zdravlja, odobravanjem naloga za plaćanje odabranim ordinacijama po izvršenim pregledima. Nakon obavljene profesionalne orijentacije i liječničkih pregleda pri nadležnim medicinama rada u županijama, daljnju mogućnost uključivanja u program stručnog osposobljavanja za računalnog operatera ostvarilo je ukupno 185 zatvorenika (od toga 11 žena) u 12 kaznenih tijela, od kojih je upisano **156 zatvorenika (od toga 145 muškaraca i 11 žena)**, kako slijedi:

- Kaznionica u Glini - 29 zatvorenika,
- Kaznionica u Lepoglavi - 9 zatvorenika,
- Kaznionica u Požezi - 11 zatvorenica,
- Kaznionica u Turopolju - 18 zatvorenika,
- Kaznionica u Lipovici-Popovači - 11 zatvorenika,
- Zatvor u Osijeku - 6 zatvorenika,
- Zatvor u Puli - 14 zatvorenika,
- Zatvor u Splitu - 8 zatvorenika,

- Zatvor u Šibeniku - 26 zatvorenika,
- Zatvor u Varaždinu - 3 zatvorenika,
- Zatvor u Zadru - 7 zatvorenika i
- Zatvor u Zagrebu -14 zatvorenika.

Na temelju konačnog broja zatvorenika te distribucije kaznenih tijela po različitim županijama, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta odlučilo se za proveditelja edukacije, odnosno za učilište "Algebra", koje ima sjedište u Zagrebu, ali i dobro razvijenu mrežu svojih ispostava u ostalim gradovima diljem Hrvatske te je u mogućnosti provesti ovako sveobuhvatnu edukaciju u 12 različitim gradova istovremeno.

Program stručnog osposobljavanja za zanimanje računalni operater, sukladno odabiru Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, provelo je Pučko otvoreno učilište „Algebra“ u 12 kaznenih tijela. Edukacija se sastojala od ukupno 130 sati predavanja i vježbi te se provodila tri do pet puta tjedno u trajanju od po tri sata (modalitet i intenzitet održavanja nastave je bio usklađen s mogućnostima i rasporedom svakog kaznenog tijela zasebno).

Šestotjedna edukacija započela je 12. studenog 2012. godine, a završila je 21. prosinca 2012. godine. Svi upisani kandidati su redovito prisustvovali na nastavi te su uspješno položili za zanimanje računalnog operatera.

Financijska sredstva koja su bila izdvojena za provedbu Projekta od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa odnosila su se na troškove provođenja zatvorenika na specijalističke preglede medicine rada. Navedena sredstva nismo u mogućnosti posebno prikazati jer su izdvojena sa stavki tekućih troškova ove Uprave planiranih u Proračunu za 2012. godinu.

8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, u 2012. godini provodio je mjere iz Projekta resocijalizacije. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta sukladno Projektu resocijalizacije i Protokolu zaduženo je za pokrivanje svih troškova prekvalifikacije ili doškoloavanja u svim slučajevima gdje se program prekvalifikacije ili doškoloavanja počne provoditi u terapijskoj zajednici, ustanovi socijalne skrbi ili zatvorskoj ustanovi, te ako se u cijelosti provede u ustanovi ili pak djelomično u ustanovi a djelomično nakon izlaska iz ustanove, kao i snasjanje troškova školovanja do završetka srednjoškolskog obrazovanja na prijedlog centara za socijalnu skrb, temeljem Nadopune Projekta od 17. ožujka 2009. godine.

U 2012. godini za naknadu troškova školovanja **20 korisnika Projekta od kojih 17 muškaraca i 3 žene** te je ukupno utrošeno **105.924,98 kuna**, što uključuje: 15 ECDL tečajeva, 5 prekvalifikacija (kuhar, komercijalist, poljoprivredni tehničar biljne proizvodnje).

Na temelju Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju

apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja donesenog na sjednici Vlade Republike Hrvatske dana 19. travnja 2007. godine, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta nositelj je Mjere 3. „Osposobljavanje, doškolovanje i prekvalifikacija“, koja propisuje uključivanje ovisnika u programe ustanova za provođenje osposobljavanja, doškolovanja i prekvalifikacije, te će tu mjeru nastaviti i provoditi. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, na aktivnosti s koje se koriste sredstva za provođenje navedenog projekta, trenutno raspolaže s iznosom od 850.000,00 kn.

Tablica 7. Broj školarina, obrazovnih programa i liječenih ovisnika uključenih u obrazovne programe od 2008. do 2012. godine za koje je troškove snosilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

PROJEKT RESOCIJALIZACIJE OVISNIKA (2008. - 2012.)						
USTANOVA KOJA JE UPUTILA KANDIDATA U PROJEKT	POKAZATELJI	FINANCIJSKA GODINA				
		2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
NEVLADINE ORGANIZACIJE	BROJ ŠKOLARINA	3	64	20	20	15
	BROJ OBRAZOVNIH PROGRAMA	3	62	19	20	1
	BROJ KANDIDATA	3	58	19	18	15
PENALNI SUSTAV	BROJ ŠKOLARINA	0	4	38	41	0
	BROJ OBRAZOVNIH PROGRAMA	0	3	38	41	0
	BROJ KANDIDATA	0	3	38	41	0
CENTRI ZA SOCIJALNI RAD	BROJ ŠKOLARINA	0	2	7	11	5
	BROJ OBRAZOVNIH PROGRAMA	0	2	7	10	5
	BROJ KANDIDATA	0	2	7	10	5
UKUPNO	BROJ ŠKOLARINA	3	70	65	71	20
	BROJ OBRAZOVNIH PROGRAMA	3	67	64	70	6
	BROJ KANDIDATA	3	63	64	68	20

Od početka 2008. do konca 2012. godine na teret Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta plaćena je školarina za ukupno **218** liječenih ovisnika-korisnika projekta resocijalizacije.

9. Financijska sredstava utrošena iz Državnog proračuna za 2010. za provedbu projekta Resocijalizacije

Tablica 8. Sredstva Državnog proračuna za 2011. utrošena za provedbu Projekta

NOSITELJ	PODRUČJE	IZNOS (KN)
Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske	1. Mjere za poticanje zapošljavanja Sufinanciranje organizacija civilnog društva i drugih ustanova koje provode programe usmjerene na pomoć ovisnicima pri doškolovanju, prekvalifikaciji i privremenom ili trajnom zapošljavanju	416.000,00
	2. Mjere predstavljanja projekta i provedba projekta Regionalne edukacije o Projektu i tiskanje letka	30.750,00
UKUPNO		446.750,00
Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Hrvatski zavod za zapošljavanje	Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika koje su uvrštene u Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2011.-2012- godinu	1.689.781,76
Ministarstvo poduzetništva i obrta	Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika koje su uvrštene u Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2011. – Poticanje samozapošljavanja i otvaranje zadruga	88.882,00
Ministarstvo zdravlja	Profesionalno usmjeravanje i ocjena radne sposobnosti Podmirivanje troškova zdravstvenog pregleda ovisnika prije uključivanja u projekt resocijalizacije (obrada u zatvorskim ustanovama)	48.180,76
Ministarstvo socijalne politike i mladih	Rad Stručnih djelatnika u Centrima za socijalnu skrb	U okviru redovitih poslova stručnih radnika u Centrima
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	Aktivnosti u provedbi Protokola Doškolovanje temeljem Nadopune projekta – završetak započetog srednjoškolskog obrazovanja Doškolovanje i prekvalifikacija u Terapijskim zajednica i zatvorskim ustanovama	105.924,98

Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav	1. Aktivnosti u provedbi Protokola Planiranje i programiranje pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora koji će sadržavati doškolovanje, prekvalifikaciju i osposobljavanje zatvorenika za odgovarajuće zanimanje tijekom boravka u zatvorskom sustavu i nakon izlaska na slobodu -profesionalna orijentacija i ocjena radne sposobnosti 2. Aktivnosti u provedbi Protokola Tromjesečno praćenje i evaluacija provedbe programa prekvalifikacije, doškolovanja i osposobljavanja zatvorenika za zanimanje, te sačinjavanje pojedinačnog izvješća o provedbi programa sukladno evaluacijskom obrascu koje će dostavljati Uredu za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH	Sredstva nisu prikazana budući da se radi o financijskim sredstvima predviđenim za redoviti rad psihologa i službenika tretmana u zatvorskim ustanovama
UKUPNO		2.379.519,50

10. Analiza učinaka provedenih mjera Projekta resocijalizacije

Tijekom 2012. godine sva nadležna ministarstva i ostala državna tijela sukladno svojim ovlastima i odgovornostima navedenim u Projektu i Protokolu provodila su projektne aktivnosti s ciljem resocijalizacije i društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika o drogama.

Za provedbu Projekta u 2012. godini ukupno je utrošeno **2.379.519,50** kuna što je u odnosu na 2011. kada je utrošeno **1.468.857,90 kuna značajno povećanje za 62%**.

Također izvješća o provedbi Projekta resocijalizacije u 2012. godini pokazuju da se isti počeo intenzivnije provoditi od svih nadležnih tijela posebice **te se značajno veći broj ovisnika** uključio u programe obrazovanja i zapošljavanja nego ranijih godina. Posebice veliko povećanje broja ovisnika uključenih u Projekt bilježi se temeljem mjera aktivne politike zapošljavanja koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, a osobito u mjeru javni radovi u koju je tijekom 2012. bilo uključeno **67 ovisnika** što je oko 10 puta više u odnosu na godinu ranije kada je u mjeru javni radovi bilo uključeno **7 ovisnika**. Navedenom je doprinijela bolja informiranost liječenih ovisnika o ovoj mjeri, ali i mogućnost da se ovisnici zapošljavaju u okviru nevladinih udruga i ustanova koje **pružaju pomoć starijim i nemoćnim, ovisnicima i drugim ranjivim skupinama u društvu**. Udruge su pomoć u resocijalizaciji pružile za **657 liječenih ovisnika od toga za 511 muškaraca i 146 žena. što u odnosu na 2011. kada su pomoć pružile za 558 liječenih ovisnika predstavlja povećanje od 17,7 %**. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je osiguralo financijska sredstva za školovanje **156 zatvorenika (od toga 11 zatvorenica)** koji su u studenom 2012. uključeni u školovanje za računalnog operatera od strane Ministarstva pravosuđa-Uprave za zatvorski sustav. Ujedno to je do sada najveći broj ovisnika u zatvorskom

sustavu koji su uključeni u neki od oblika školovanja za vrijeme boravka u ustanovi od početka provedbe Projekta resocijalizacije.

Od strane udruga suradnja s područnim službama Zavoda za zapošljavanje ocjenjena je izuzetno kvalitetnom te jednim od najznačajnijih dijelova Projekta resocijalizacije koji doprinosi uspješnijem uključivanju liječenih ovisnika u život u zajednici. Nadalje, od strane organizacija civilnog društva došlo je do povećana broja i kvalitete usluga pruženih liječenim ovisnicima u Projektu resocijalizacije, ali i bolje i kvalitetnije suradnje s državnim institucijama. Od 2011. godine sva nadležna državna tijela i organizacije civilnog društva dostavljaju podatke o korisnicima Projekta razvrstane prema spolu što omogućava planiranje specifičnih programa resocijalizacije prilagođene muškarcima ili ženama ovisnicama, a omjer muškaraca i žena uključenih u Projekt tijekom 2011. i 2012. godine je prosječno **3,5:1** (*izuzev zatvorskog sustava gdje je omjer muškaraca ovisnika značajno veći budući da mali broj žena ovisnica boravi u zatvorima*) te je isti veći nego omjer muškaraca i žena koji su liječeni u sustavu zdravstva i koji iznosi **4,6 :1** što pokazuje da se žene u Projekt resocijalizacije uključuju više nego u sustav liječenja (Tablica 8).

Od 19. travnja 2007. kada je usvojen Projekt resocijalizacije do 31. prosinca 2012. Hrvatski zavod za zapošljavanje ukupno je proveo profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti za **451 ovisnika, 168 liječenih ovisnika** je bilo uključeno u obrazovne programe, a također **168 liječenih ovisnika** je ostvarilo zaposlenje i/ili koristilo poticaje za zapošljavanje. Od početka 2008. do konca 2012. na teret Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta plaćena je školarina za ukupno **218** liječenih ovisnika-korisnika projekta resocijalizacije.

Prema podacima iz Zbirke ukupno se u Projekt resocijalizacije od 2007. do 31. prosinca 2012. uključilo **240 osoba** od toga **184 muškaraca i 56 žena**, premda se prema Izvješćima nadležnih tijela u Projekt uključio značajno veći broj osoba. Naime, tijekom cijele provedbe Projekta ukazuje se problem neredovitog dostavljanja individualnih obrazaca za praćenje Projekta od strane nadležnih institucija na lokalnoj razini, na što je Ured kontinuirano ukazivao nositeljima kako na Regionalnim edukacijama tako i u dopisima u kojima je tražio Izvješće o Projektu.

Ukupno je od strane svih nadležnih ministarstava i državnih tijela i nevladinih organizacija u Projekt resocijalizacije tijekom 2012. godine bilo uključeno **oko 1020 ovisnika** od kojih 834 muškaraca i 186 žena što je u odnosu na 2011. kada je u projekt bilo uključeno **754 liječena ovisnika povećanje od 35,3%**. Navedeni broj treba uzeti kao **okvirni broj** ovisnika uključenih u Projekt jer je moguće da su ovisnici koji su primili pomoć u resocijalizaciji od strane nevladinih organizacija također bili uključeni u Projekt od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i nadležnih ministarstava i obrnuto². (Tablica 8.) Međutim, unatoč tome iz priloženih podataka je vidljivo da je došlo do značajno većeg angažmana svih nadležnih državnih institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini kao i aktivnijeg i kvalitetnijeg pristupa resocijalizaciji ovisnika od strane organizacija civilnog društva.

² Svi ovisnici koji su uključeni u Projekt resocijalizacije od strane centara za socijalnu skrb već su prikazani u evidenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Ovisnici koji su uključeni u Projekt od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa i Ministarstva zdravlja sadržani su također u evidenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Tablica 8. Ukupan broj ovisnika uključenih u Projekt resocijalizacije od strane nadležnih državnih tijela i organizacija civilnog društva tijekom 2012. prema spolu

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Hrvatski zavod za zapošljavanje Mjere aktivne politike zapošljavanja			Ministarstvo pravosuđa-Uprava za zatvorski sustav			Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta,			Ministarstvo socijalne politike i mladih (centri za socijalnu skrb			Organizacije civilnog društva		
M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno
141	19	160	145	11	156	17	3	20	20	7	27	511	146	657
UKUPNO			Muškarci			Žene			Ukupno					
			834			186			1020					

Unatoč navedenim pozitivnim rezultatima, tijekom provedbe Projekta uočeni su i **problemi** koji su onemogućili da se još veći broj korisnika (liječenih ovisnika) uključi u Projekt. Prije svega uočen je problem **nedovoljnog upućivanja ovisnika u Projekt resocijalizacije od strane Službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti** županijskih zavoda za javno zdravstvo, te je stoga od strane Ureda upućena preporuka navedenim službama da sukladno Protokolu suradnje i postupanja u mjerodavnih državnih tijela i ustanova i organizacije civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, uključuju ovisnike u Projekt resocijalizacije posebice ovisnike koji duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju ili ako su na supstitucijskoj terapiji i pridržavaju se propisanog načina liječenja. Primijećena je i nedovoljna senzibilizacija cjelokupne **ali i stručne javnosti za projekt resocijalizacije te nedovoljna senzibilizacije gospodarstvenika** za zapošljavanje liječenih ovisnika kao i vrlo velika **neaktivnost i nezainteresiranost pojedinih županija** za uključivanje u provedbu Projekta resocijalizacije. I dalje je prisutna **nedovoljna suradnja** područnih službi Zavoda za zapošljavanje, službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, centara za socijalnu skrb, terapijskih zajednica, zatvorskih ustanova, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i nevladinih organizacija koje pružaju pomoć ovisnicima u resocijalizaciji pri uključivanje liječenih ovisnika u programe školovanja i zapošljavanja putem mjera iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja, posebice putem mjera javni radovi te posebice u onim županijama gdje je iznimno mali broj osoba uključen u Projekt resocijalizacije. Uočen je **problem uključivanja maloljetnika i mladih punoljetnika smještenih u domovima socijalne skrbi** u Projekt resocijalizacije budući da je u tim ustanovama smješten i veliki broj maloljetnika i mladih punoljetnih osoba koje su ovisnici i konzumenti droga.

Kontinuirano je prisutan i problem **neredovitog dostavljanja ili uopće nedostavljanja obrazaca za praćenje individualnog programa resocijalizacije** u Zbirku osobnih podataka o korisnicima Projekta koja se vodi pri Uredu. Unatoč naporima Ureda da putem različitih medijskih aktivnosti, regionalnih edukacija i podjelom promotivnih materijala potakne što bolju informiranost stručnih institucija i nevladinih organizacija, a samim tim i liječenih ovisnika o Projektu resocijalizacije i dalje je prisutan problem **nedovoljne informiranosti liječenih ovisnika o načinima i mogućnostima uključivanja u Projekt**, posebice ovisnika u zatvorskom sustavu i pojedinim terapijskim zajednicama. Stoga je i nadalje u području Resocijalizacije ovisnika o drogama potrebno razvijati modele dugoročnog praćenja i podrške te definirati ulogu i odgovornost pružatelja usluga modelima resocijalizacije. Važan element u projektima resocijalizacije trebala bi biti profesionalizacija rada i jasno određene uloge i odgovornosti postojećih službi aktivnih u socijalnoj rehabilitaciji liječenih ovisnika.

11. Zaključak

Iz analize ovog izvješća može se zaključiti da je zbog unapređenja provedbe mjera iz Projekta te poboljšanja suradnje među nositeljima mjera iz Projekta potrebno poduzeti sljedeće aktivnosti:

1. Potrebno je potaknuti aktivniju suradnju područnih službi Zavoda za zapošljavanje, službi za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, centara za socijalnu skrb, terapijskih zajednica, zatvorskih ustanova, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i nevladinih organizacija koje pružaju pomoć ovisnicima u resocijalizaciji liječenih ovisnika kako bi se unaprijedilo veće uključivanje liječenih ovisnika u programe školovanja te potaknulo zapošljavanje liječenih ovisnika putem mjera iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja 2011.-2012., posebice putem mjera javni radovi te posebice u onim županijama gdje je iznimno mali broj osoba uključen u Projekt resocijalizacije.
2. S ciljem što boljeg informiranja liječenih ovisnika, ali i nositelja provedbe mjera iz Projekta o svim pitanjima vezanim za provedbu projekta i načinim uključivanja ovisnika u isti, potrebno je i nadalje redovito provoditi regionalne edukacije o Projektu resocijalizacije, te redovito dostavljati sve informacije o Projektu svim nadležnim institucijama zaduženim za provedbu Projekta.
3. S obzirom da se projekt „Socijalno zadružno poduzetništvo“ pokazao kao uspješan oblik samozapošljavanja liječenih ovisnika i dobro prihvaćen od strane ovisnika o drogama, potrebno je da Ured za suzbijanje zlouporabe droga u suradnji s Ministarstvom poduzetništva i obrta i dalje potiče osnivanja zadruga koje promiču socijalno zadružno poduzetništvo s ciljem poticanja s samozapošljavanja liječenih ovisnika.
4. Potrebno je i nadalje provoditi sufinanciranje nevladinih organizacija koje provode programe resocijalizacije usmjerene na pomoć ovisnicima pri

- doškoloivanju, prekvalifikaciji i privremenom ili trajnom zapošljavanju i druge oblike pomoći vezane za socijalnu integraciju liječenih ovisnika u društvenu sredinu.
5. Potrebno je organizirati različite seminare, edukacije i okrugle stolove s **gospodarstvenicima** kako bi se potaknulo intenzivnije zapošljavanje liječenih ovisnika kao najznačajnijeg oblika njihove resocijalizacije, te putem medija, regionalnih edukacija i javnih tribina kontinuirano predstavljati i promovirati Projekt resocijalizacije i njegove rezultate s ciljem senzibilizacije cjelokupne javnosti za njegovu provedbu.

 6. Potrebno je da svi nositelji mjera iz Projekta na lokalnoj razini (*centri za socijalnu skrb, službe za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, zatvorske ustanove, područne službe zavoda za zapošljavanje, terapijske zajednice, domovi za ovisnike i udruge koje pružaju pomoć ovisnicima u resocijalizaciji*) redovito prema evaluacijskim obrascima za individualno praćenje programa resocijalizacije dostavljaju podatke u Zbirku osobnih podataka o korisnicima Projekta koja se vodi pri Uredu, a kako bi se mogla učinkovito vrednovati i evaluirati provedba Projekta.

Očekuje se da će se provedbom navedenih aktivnosti dodatno unaprijediti provedba Projekta resocijalizacije te će se na taj način doprinijeti boljoj društvenoj reintegraciji ovisnika, a samim time smanjenju njihove stigmatizacije u društvu.